

скасування Брестської церк. унії 1596 і приєднання Укр. греко-катол. церкви до Рус. правосл. церкви. Писав сербохорв., укр. і мовою югосл. русинів. Майже вся худож. творчість К. — поезії, оповідання, драми — присвячена життю бачвансько-сримських русинів. Автор поеми «З могого валала» («З мого села», 1904), збірок поезій «Жумберак» (1911), «Хвилини» (1917), «Встань, Україно!» (1918), «Померший донецький» (1921), драми «Єфтайова дочка» (1924). У літ.-крит. працях про Т. Шевченка, І. Франка, В. Винниченка, П. Тичину, А. Міцкевича розглядав їхню творчість з ідеаліст., реліг. позицій. Уклав першу «Граматику бачванско-рускей бешеди» (1923). Унормував літ. мову югосл. русинів. У філософії був послідовником неомітизму, залишив праці з

тепельних людей»; 2-е доп. вид. — 1985), «Оживуть степи. Тарас Шевченко за Каспієм» (1977, у співавт. з Є. Умірбаєвим), «Андрій Малишко» (1981), «За морями, за горами» (1984), «Лічу в неволі дні і ночі» (1987). Упорядник збірок «Спогади про Шевченка» (1958), «Із поезії 20-х років» (1959), «Поети пошевченківської доби» (1961), «Спогади про Леся Українку» (1963, 2-е доп. вид. — 1971). Незаконно репресований 1937. Реабілітований 1955. Окр. праці К. перекладено рос. мовою.

Тв.: Андрій Малишко. К., 1987; Рос. перекл. — І буде правда на Земле... Алма-Ата, 1989.

Літ.: Степанішин Б. Проблеми біографічної повісті. «Вітчизна», 1982, № 11. Т. Ю. Салига.

КОСТЕНКО Ліна Василівна (19.III 1930, м. Ржищів, тепер Київської області) — українська пое-

Г. Ф. Костельник.

А. І. Костенко.

Л. В. Костенко.

Л. В. Костенко. Маруся Чурай. Київ. 1979. Обкладинка.

історії християнської релігії і церкви, логіки, психології.

Тв.: Поезії на бачвансько-сримским руским літературним мові. Нови Сад, 1970; Проза на бачвансько-сримским руским літературним мові. Нови Сад, 1975; Вибрані твори К., 1987.

Літ.: Тамаш Ж. Гавриїл Костельник медзи доктрину и природу. Нови Сад, 1986. О. В. Мишанич.

КОСТЕЛЬНИК Осиф Іванович Їнякович; 30.XI 1903, с. Петровці у Сремі, Воеводина, Сербія — 21.VI 1936, там же) — український (руський) письменник і фольклорист у Сербії. Закін. 1926 юрид. ф-т Загреб. ун-ту. Працював юристом у містах Вуковарі, Шабаці і Сараєво. Писав поезії («Родими край», «Хори дзеци»), оповідання («Розв'язани руки», «Чежки дні», «Мойо польо») та ін. Окр. його вірші стали нар. піснями. Разом з Д. Биндасом зібрав, упорядкував і видав із своєю передмовою зб. «Народні пісні югославських русинів» (Новий Сад, 1927). В статтях на культурно-осв. теми відстоював нац. і культур. самобутність югосл. русинів.

Тв.: Позбрани твори. Нови Сад, 1981.

Літ.: Тамаш Ж. Русинська књижевност. Нови Сад, 1984. О. В. Мишанич.

КОСТЕНКО Анатоль Ілліч [4(17).VIII 1908, с. Балаклія, тепер Великобагачанського р-ну Полтав. обл.] — укр. літературознавець, канд. філол. наук з 1958. Закін. 1931 Полтав. ін-т нар. освіти. 1935—36 — наук. співробітник Всеукр. асоціації марксистсько-ленін. н.-д. ін-тів, а по її розформуванні працював в Ін-ті л-ри ім. Т. Г. Шевченка АН України. Належав до «Плугу». Досліджує творчість укр. письменників, гол. чин. Т. Шевченка і Лесі Українки.

К. опублікував ряд книжок: «Поети комсомолу» (1936), «Мемуари як джерело вивчення життя і творчості Шевченка» (1958), «Співачка досвітніх огнів» (1963), «Шевченко в мемуарах» (1965), «Леся Українка» (1971, в серії «Жизнь замеча-

теса. Закінчила 1956 Літературний ін-т ім. О. М. Горького (Москва). Друкується з 1946. Уже перші збірки К. — «Проміння землі» (1957), «Вітрила» (1958), «Мандрівки серця» (1961) — засвідчили прихід у л-ру талановитого поета, сильної індивідуальності. Поезії К. властиві потужна інтелектуальна напруга, тяжіння до афористичної влучності вислову. Насиченість думки поєднується з бунтівливим почуттям лірич. героїні, що наближає до читача істор.-культурологічні асоціації, інтимізує поет. узагальнення, роздуми над долею людської душі. Активне утвердження громадян. позиції, публіцист. пристрасність її віршів художньо забезпечується тонким відчуттям багатозначності й сили поет. слова. Творчість К. відзначається дисциплінованістю й глибиною думки, яка виростає з проникливо лірич. сприйняття світу. Глибоко пережите громадян. і мистецьке кредо К. з честю пронесла через етичні випробування часів застійних явищ у сусп. житті. Після шістнадцятирічної перерви вийшла зб. «Над берегами вічної ріки» (1977), пізніше — істор. роман у віршах «Маруся Чурай» (1979), збірки «Неповторність» (1980), «Сад нетанучих скульптур» (1987), для дітей — зб. «Бузичний цар» (1987). В них поетеса явила читачеві світ поглибленої змістовності. Публіцистичність як атрибут ранньої поезії К. перейшла у внутр. якість, утвердилась насамперед багатогранністю образного світорозуміння і світобачення. Поривання і прагнення сучасника завжди в центрі ідейно-естет. пошуків К. Навіть її істор. твори — роман «Маруся Чурай», драм. поеми «Сніг у Флоренції» (1983—85), «Дума про братів незавсєських» (1984, обидві опубл. 1987) — насамперед пов'язані з актуальними сучасними проблемами. В творчості К. осмислення віддаленого в часі до-

свіду людства відкриває його неминушу значимість. За зовн. звичайністю думок і прозаїчністю вчинків лірич. героя виявляється діалектичне, філос. мислення автора, що все піддає іспиту на духовну витривалість і тривкість. Істор.-культурологічні ж реалії почали виконувати роль безпосереднього чинника руху естет. думки. За роман у віршах «Маруса Чурай» і зб. поезій «Неповторність» К. устоєночка Держ. премії України ім. Т. Г. Шевченка (1987). Твори К. перекладено багатьма мовами.

Тв.: Вибране. К., 1989; Рос. перекл. — Лучи землі. М., 1960; Нові стихи. «Октябрь», 1988, № 9.

Літ.: Антопенко-Давидович Б. Перел неживаютою смугою. «Дніпро», 1962, № 11; Соложенкин С. ... В глубинах гармонии. «Литературное обозрение», 1979, № 2; Бажан М. Поэма про кохання і безсмертя. «Літературна Україна», 1980, 4 березня; Ільницький М. Неповторність — це доля. «Пропар», 1981, № 3; Брюховецька Л. Потужний промінь крізь віки. «Київ», 1988, № 1; Гордасевич Г. Під галактик очима карими. В кн.: Гордасевич Г. Силасти поетес. К., 1989; Макаров А. Дума в бурю. «Літературна Україна», 1990, 22 березня; Таран Л. Різьба по каменю. «Слово і час», 1990, № 10; Рубчак Б. Розмова літа з вереснем. В кн.: Світо-вид. а. 2. К — Нью-Йорк, 1990; Брюховецький В. Ліла Костенко. К., 1990.

В. С. Брюховецький.

КОСТЕНКО Микола Павлович [4(17).XII 1916, с. Дорогінка, тепер Ічнянського р-ну Черніг. обл. — 18.XII 1976, Тернопіль] — укр. письменник. Учасник Вел. Вітчизн. війни. Закін. 1947 Дрогобицький учит. ін-т і 1952 ВПШ (Київ). Працював у пресі, був 1957—76 редактором терноп. обл. газ. «Вільне життя». Автор публіцист. книжок «Нові горизонти» (1953), «Євгенія Долинок» (1959), «Королева праці», «Колоспний музей» (обидві — 1961), «Петро Макаров» (1966). Болгарії присвячені книжки «Під зорями балканськими» (1962) і «Народжені для щастя» (1966). Написав спогади про М. Рильського, О. Десняка, А. Малишка. Виступав зі статтями про творчість письменників Тернопільщини.

Літ.: Ленцишин А. Література Тернопільщина. Бібліографічний покажчик. Тернопіль, 1980. П. К. Медведик.

КОСТЕНКО Микола Федорович (21.XII 1913, Кишинів) — молд. письменник. Навч. в Ясьському ун-ті. Збірки «Вірші» (1937), «Годинник» (1939), «Язичницькі елегії» (1940) відбивають ідейно-худож. пошуки поета. У збірках «Нові вірші» (1960), «Вірші» (1961), «Мугур-мугурел» (1967), «Вірші і поеми» (1969), «Мужність» (1972), «Евритмії. Вірші» (1980) виступає як поет-реаліст. Автор роману «Північоград» (ч. 1, 1963; ч. 1—2, 1970), присвяч. трудівникам рос. Півночі, зб. оповідань «Щастя людини» (1966) — про життя молд. села, п'єси «Сергій Лазо» (1967). Переклав окр. твори О. Пушкіна, М. Лермонтова, Л. Толстого, Ф. Достоевського, О. Блока, С. Есеніна, Гомера, Ш. Бодлера. Йому також належать переклади поезій Т. Шевченка (поеми «Гайдамаки», віршів «Ой я свого чоловіка», «Закувала зозуленька», «Ой сяду я під хатою», «Якби мені, мамо, намисто»; опубл. у молд. виданні творів Т. Шевченка «Вибрані вірші», 1961). Написав ст. «Тарас Шевченко» (1937).

Тв.: Рос. перекл. — Молдавские напевы. М., 1961; Мужество. М., 1978; Североград. Кишинев, 1984.

Літ.: Ковальджи К. Новые книги Николая Костенко. В кн.: Дружба народов — дружба литератур. Кишинев, 1974; Бадик В. Поэт «красной галерки». «Кодры», 1976, № 11.

К. Ф. Попович.

КОСТЕНКО Наталя Василівна (20.I 1941, Київ) — укр. літературознавець, доктор філол. наук з 1985. Закін. 1963 Київ. ун-т. З 1969 — викладач, з 1987 — професор цього ун-ту. Автор книжок «Поетика Миколи Бажана (1923—1940)» (1971), «Поетика Миколи Бажана (1941—1977)» (1978), «Поетика Павла Тичини: особливості віршунаня» (1982), «Максим Рильський — майстер українського класичного вірша» (1988) та ста-

тей про сучасний літ. процес. Ряд публікацій — про творчість білорус. і кирг. письменників.

КОСТЕНКО Федір Андрійович (псевд. — Бурсак Ф. А.; 1864, с. Краснопілля, тепер Магдалин. р-ну Дніпроп. обл. — після 1930) — укр. драматург, актор, режисер, Герой Праці (1925). З сел. родини. Освіту здобув у духовній семінарії. З 1884 — актор у трупах М. Старицького, М. Кропивницького та П. Саксаганського. В 1904—17 виступав як оперний співак і актор у театрах Харбіна (тепер КНР), Харкова, Царицини, Новочеркаська та ін. міст. У пореволюц. час — режисер амат. колективів в Україні, з 1925 керував драм. театром у Краснограді Харків. обл. Виступав як драматург (писав укр. і рос. мовами): п'єси «Закохані» (1889), «Помилились» (1890), «Неприкосновенная личность» (1914), філос. драма «Больной колос» (1907), соціальна драма «Батраки» [1910; переробка п'єси «Безробітні» рос. письменниці С. Белої (Богдановської)], п'єса «Граф Вітте» (1929; рукопис зберіг. у ЦДАЛМ у Москві). Твори К. входили до репертуару профес. театрів, амат. труп.

Літ.: Шейко С. Шануємо Героя Праці Ф. А. Костенка. «Сільський театр», 1930, № 3. П. О. Лобас.

КОСТЕР Шарль де (1827—79) — бельг. письменник. Див. *Де Костер* Ш.

КОСТЕЦЬКА Тамара Степанівна (19.VIII 1949, с. Заліське, тепер Тальнівського р-ну Черкас. обл.) — укр. поетеса. Закін. 1972 Укр. полігр. ін-т. Працювала в пресі, з 1985 у вид-ві «Веселка». Автор збірок «Полювання на зірку» (1969), «Поклик» (1975). Поетеса вабить внутр. світ особистості, рух почуттів, думок, в яких відбиваються реалії довколишнього життя. Переклала з рос. мови зб. повістей «Замарайко» В. Степаненка (1990), ряд творів кирг. (М. Абилкасимової, О. Орогбаєва), казах. (К. Ахметової) письменників. Окр. вірші К. перекладено рос., білорус., вірм., кирг., польс. мовами.

Літ.: Добричів В. З душою, відкритою людям. «Дніпро», 1976, № 8. Л. М. Скурда.

КОСТЕЦЬКИЙ Анатолій Георгійович (6.XII 1948, Київ) — укр. письменник і літературознавець, канд. філол. наук з 1975. Закін. 1971 Київ. ун-т, викладає (1971—81) у ньому. Пише для дітей. Автор збірок віршів «Джміль про сонечко гуде» (1972), «Весняні дарунки» (1976), «Все про мене» (1977), «Лист до птахів» (1979), «Пісня для всіх» (1982), «Слово про матір» (1983), «Бюро знахідок» (1985), «Де літо живе?» (1986), «Сонечкова мама», «Про мого kota» (обидві — 1988), «Ходім на наш майданчик!», «Як зробити день веселим» (обидві — 1989), «Нас батьки не розуміють...» (1991) та ін.; повістей «Постукай у моє вікно...» (1978), «Суперклей Христофора Тютюкіна, або „Вас викрило — здавайтесь!“» (1984), збірок повістей-казок «Все — як насправді» (1980), «Мінімакс — кишеневий дракон, або День без батьків» (1987). Вірші К. сповнені світла і тепла, тонкого гумору, глибокі за змістом. Для прозових творів характерні винахідливість сюжету, пізнавальність, уміння передати тонкі порухи душі, розкрити розмаїтість і багатство світу дитини. Опубл. зб. ліричних віршів для дорослих «Визначеність» (1988), ряд наук. статей про лінгв. методи дослідження худож. л-ри. Перекладає твори для дітей білорус., груз., туркм., польс., нім. та ін. письменників. Окр. твори К. перекладено рос., білорус., молд., груз., чувас., туркм., вірм., ест., латис., болг.,